
Kyrkomötet Organisationsutskottets betänkande 2012:5

Nomineringsgrupp eller partigrupp

Sammanfattning

I detta betänkande föreslås avslag på motion 2012:50 där det föreslås att kyrkostyrelsen ska komma med förslag om hur kyrkoordningens term "nomineringsgrupp" ska bytas mot "partigrupp". Skälet till att utskottet föreslår avslag på motionen är främst att det begrepp som används i kyrkoordningen markerar att kyrkopolitiken inte behöver ha någon koppling till det politiska arbetet i samhället i övrigt. Vidare har begreppet "nomineringsgrupp" blivit ett invariant och självklart begrepp inom kyrkan som inte bör bytas ut.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:50.

Motionens förslag

Motion 2012:50 av Bo Hanson, Byt kyrkoordningens ordval från nomineringsgrupp till partigrupp!

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att komma med förslag hur kyrkoordningens term "nomineringsgrupp" byts mot "partigrupp".

Bakgrund

I och med kyrkoordningens tillkomst används i valsammanhang när det gäller de direkta kyrkliga valen begreppet "nomineringsgrupp". I kapitel 38 om de direkta valen finns bl.a. bestämmelser om registrering av nomineringsgruppbeteckningar. Beslut om registrering fattas av kyrkostyrelsen när det gäller valen till kyrkomötet och av stiftsstyrelserna när det gäller valen till stiftet och de lokala valen. För att en ansökan om registrering ska godkännas krävs att ett visst antal röstberättigade stöder ansökan. En ansökan ska dock avslås om det föreligger en förväxlingsrisk med en beteckning som redan är registrerad eller som en annan nomineringsgrupp redan har ansökt om att få registrerad. En ansökan ska också avslås enligt 24 § om beteckningen med hänsyn till sitt innehåll eller av annan särskild anledning är uppenbart olämplig som grupp-beteckning. I förarbetena till bestämmelsen har dock inte sagts något närmare om vad som avses med en uppenbart olämplig beteckning.

På den statliga sidan används i valsammanhang beteckningen "parti". Detta begrepp användes även vid de kyrkliga valen fram till relationsändringen på grund av den då gällande offentligrättsliga regleringen av de kyrkliga valen. I regeringsformen definieras parti på följande sätt: "Med parti avses varje sammanslutning eller grupp av väljare, som uppträder i val under särskild beteckning."

Under det utredningsarbete som föregick kyrkomötets beslut om kyrkoordningen föreslogs i den delutredning som bl.a. hade till uppgift att lägga fram förslag om de kyrkliga valen, SKU 1998. 4 *Val, indelning, kyrkobokföring, arkiv*, att beteckningen ”parti” även skulle användas i fortsättningen. Någon särskild motivering gavs inte. I huvudbetänkandet SKU 1998:1 *Förslag till kyrkoordination* valde dock den av dåvarande Centralstyrelsen tillsatta ledningsgruppen att beskriva de olika grupper som ställer upp kandidater i de kyrkliga valen, inte som partier utan som nomineringsgrupper. Inte heller här angavs någon motivering till den föreslagna ändringen. Centralstyrelsen godtog i sin skrivelse till kyrkomötet förslaget i denna del från ledningsgruppen och detta blev också kyrkomötets beslut.

Förutom i kapitel 38 om de kyrkliga valen används begreppet ”nomineringsgrupp” på de ställen i kyrkoordningen som reglerar antalet ersättare i de beslutande direktvalda organen på alla nivåer. Exempelvis anges i 3 kap. 8 § att antalet ersättare i kyrkofullmäktige ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal platser som varje nomineringsgrupp får i församlingen.

Det bör slutligen noteras att begreppet ”grupp” även används i kapitel 39 om indirekta val. Om ett sådant val ska genomföras proportionellt ska det ske med slutna sedlar och på valsedeln ska det bl.a. finnas en gruppbenämning för att valsedeln ska vara giltig. Detta är inte samma sak som den kyrkoordningsreglerade nomineringsgruppen. De grupper som kan bildas vid de indirekta valen enligt kapitel 39 kan, men behöver inte, vara någon av de nomineringsgrupper som deltagit i de direkta valen. Det kan också vara en helt annan gruppering, t.ex. en samverkan mellan flera nomineringsgrupper eller ett antal kandidater med gemensamma uppfattningar i vissa frågor. Någon motsvarighet till det registreringskrav som gäller för nomineringsgrupper vid de direkta valen finns inte.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2012:50.

I motionen yrkas att det i kyrkoordningen använda begreppet *nomineringsgrupp* ska bytas ut mot *partigrupp*. Motivet till detta är enligt motionären kortfattat att det senare begreppet tydligare pekar mot ett sammanhang med proportionellt val av partier. Vidare menar motionären att ordvalet nomineringsgrupp kan uppfattas som en valorganisation med enda uppgiften att nominera kandidater till valen medan en partigrupp är en valorganisation med vidare uppgifter såsom exempelvis att gemensamt utveckla program, utbilda sina ombud och lösa konflikter inom gruppen. Slutligen hävdar motionären att ordet nomineringsgrupp valdes i kyrkoordningen som en markering av avståndet till den allmänna politikens sätt att arbeta.

Utskottet har viss förståelse för motionärens motiv för sina önskemål men vill samtidigt betona de skillnader som finns mellan det politiska arbetet i Svenska kyrkan och det som utförs i stat, kommun och landsting. I de beslutande organen i Svenska kyrkan på alla nivåer finns en mängd grupperingar som inte har någon motsvarighet i samhället i övrigt. Nomineringsgrupper med kandidater som har en eller flera frågor som man vill driva gemensamt är vanligt förekommande. Människor med olika politiska uppfattningar kan genom att tillskapa en s.k. samlingslista inför ett visst val förbättra förutsättningarna att uppnå det man strävar efter. Att finnas med som kandidat på en nomineringsgrupps lista inför det kyrkliga valet behöver därmed inte innebära att man samtidigt har bundit sig för en uppfattning om hur man vill att samhället i övrigt ska se ut. Genom det i

kyrkoordningen använda begreppet nomineringsgrupp markeras att kyrkopolitiken inte behöver ha någon koppling till det politiska arbetet i samhället i övrigt.

Härutöver vill utskottet framhålla att begreppet nomineringsgrupp har använts alltsedan kyrkoordningens tillkomst och har för väljare och förtroendevalda blivit ett invariant och självklart begrepp för en sammanslutning av kandidater som i en eller flera frågor har en gemensam uppfattning. Det finns därför ingen anledning att nu ändra detta begrepp. Motionen bör avslås.

Uppsala den 26 september 2012

På Organisationsutskottets vägnar

Torgny Larsson, ordförande

Patrik Tibbling, sekreterare

Beslutande: Torgny Larsson, ordförande, Marta Axner, Anton Härder, Anna Brandoné, Kristina Lejdström, Bengt Kjellgren, Ulla Littgren, Anders Björkman, Conny Tyrberg, Daniel Tisell, Per Lindberg, Sofia Särdaqvist, Irene Oskarsson, Christer Kax Sundberg och Carin Åblad Lundström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Aina Andersson, Micael Åsman, Carola Björkman, Sten-Arne Burman, Rolf Persson, Birgit Kullingsjö, Camilla Widepalm Heurén, Per Ingvarsson, Peder Fohlin, och Henrik Blind.

Biskoparna Eva Brunne och Jan-Olof Johansson och har deltagit i utskottets överläggningar.